

ASIA

Päätös maastoliikennelain (1710/1995) 8 §:n mukaisessa asiassa: Moottoriajoneuvoliikenteen rajoittaminen Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura 2000 -alueella, Ikaalinen ja Hämeenkyrö

VIREILLETULO

15.4.2025

ESITYS

Esityksen tekijä

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on ottanut asian käsiteltäväksi omasta aloitteestaan.

Esityksen sisältö

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on esittänyt, että moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttäminen maastossa kielletään Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura 2000 -alueella Ikaalisten kaupungin ja Hämeenkyrön kunnan alueella. Rajausta kattaa koko Natura 2000 -alueen lukuun ottamatta eteläosassa sijaitsevaa suoaluetta, josta osa on perustettu yksityiseksi luonnonsuojelualueeksi ja osa hankittu valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin. Luonnonsuojelualueille annetaan rauhoitusmääräykset luonnonsuojelulain mukaisesti, eikä maastoliikennelain mukaista kieltoa siten nähdä aiheellisena.

Esityksen mukaan moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttö maastossa kielletään. Maastoliikennelain 3 §:n mukaan maastolla tarkoitetaan maa-aluetta ja jääpeitteistä vesialuetta, joka ei ole tie ja jota ei ole tarkoitettu moottoriajoneuvo-, kisko- tai ilmaluonteeseen. Kielto ei siten koskisi liikkumista moottoriajoneuvoliikenteeseen tarkoitetuilla teillä.

Kielto ei koskisi moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä seuraaviin maastoliikennelain 4 §:n 2 momentissa mainittuihin tarkoituksiin:

- 1) poliisin, tullilaitoksen tai rajavartiolaitoksen virkatehtäviin tai sairaankuljetukseen taikka palo- ja pelastustoimen tehtäviin;
- 2) muihin kuin 1 kohdassa tarkoitettuihin virkatehtäviin, energia- tai tietoliikennelaitteiden huoltotöihin eikä liikkumiseen näissä tehtävissä tai töissä lumipeitteen aikana taikka lumettomassa maastossa erityisen tärkeistä syistä;
- 4) kalastuksen vaatimaan, siitä merkityksellisen osan toimeentulostaan saavan henkilön kulkemiseen moottorikelkalla lumipeitteen aikana;
- 5) ammattimaisessa metsätaloustyössä käytettävien koneiden huolto- ja korjaustöiden vaatimaan kulkemiseen lumipeitteen aikana;
- 6) vaikeiden tieolojen ja vakinaisen asunnon sijainnin vuoksi välttämättömään kulkemiseen.

Lisäksi ELY-keskus esittää, että kielto ei koskisi moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttöä seuraaviin tarkoituksiin:

- hiihtolatujen ja ulkoilureittien tekeminen ja ylläpito
- luonnonhoidon ja metsätaloustöiden vuoksi välttämätön liikkuminen maastossa

Kieltoa esitetään toistaiseksi voimassa olevaksi. ELY-keskus esittää, että Ikaalisten kaupunki ja Hämeenkyrön kunta määrättäisiin merkitsemään rajoitus asianomaisen kunnan puoleisella alueella.

ASIAN KÄSITTELY

Kuuluttaminen ja kuuleminen

Esityksestä on kuulutettu ja asiakirjat ovat olleet nähtävillä Pirkanmaan ELY-keskuksen, Ikaalisten kaupungin ja Hämeenkyrön kunnan verkkosivuilla 23.4.-30.5.2025. Esityksen kuuluttamisesta on ilmoitettu 23.4.2025 sanomalehti UutisOivassa.

Alueen maanomistajille on ilmoitettu kuulemisesta kirjeitse.

Lausunnot

ELY-keskus on pyytänyt esityksestä lausunnot Ikaalisten kaupungilta, Hämeenkyrön kunnalta ja Sisä-Suomen poliisilaitokselta.

Ikaalisten kaupungin ympäristölautakunta on todennut Ikaalisten kaupungin lausuntona seuraavaa.

Maastoliikenteen kieltämistä alueella pidetään kannatettavana. Maastoajo alueella aiheuttaa pohjaveden pilaantumisriskin. Pienikin polttoainevuoto tankkaus- ja vahinkotilanteessa voi pilata pohjavettä ja vahingon välitön havaitseminen maastossa on vaikeaa. Maastoajo on jo nyt aiheuttanut maaston kulumista ja luontoarvojen heikkenemistä. Mikäli maastoajo jatkuu alueella, tulevat vauriot lisääntymään.

Tulisi kuitenkin huomioida, että kielto ei koskisi alueella sijaitsevilla virkistyspaikoilla (laavut, kodat) tapahtuvaa ajoneuvojen paikoittamista maastoon. Tämä mahdollistaisi myös liikuntarajoitteisten henkilöiden pääsyn käyttämään niitä.

Myöskin tulisi huomioida, että kielto ei koskisi yleisötapahtumien, mm. Pirkan hiihto, yhteydessä tapahtuvaa tilapäistä paikoitusta maastossa tiealueiden läheisyydessä erikseen osoitettavilla alueilla.

Alueen merkitseminen maastoon on haasteellista alueen laajuuden johdosta. Kuitenkin Ikaalisten puoleisen alueen merkitsemistä pidetään mahdollisena kaupungin toimesta.

Hämeenkyrön kunnan elinympäristölautakunnan lupajaosto on todennut Hämeenkyrön kunnan lausuntona seuraavaa.

Elinympäristölautakunnan lupajaosto näkee esityksen maastoliikenteen rajoittamiseksi tarpeelliseksi ja hyödylliseksi Vatulanharju-Ulvaanharju Natura 2000 -alueella. Se turvaa alueen virkistyskäyttöä ja alueen arvokasta luontoa. Lupajaosto ehdottaa, että ELY-keskuksen esittämää rajoitusaluetta laajennetaan niin, että se koskisi myös pohjaveden muodostumisaluetta (kuva 1, rajattu punaisella). Kyseisellä alueella on merkittävää vedenottoa ja maastoliikenteen rajoittaminen alueella turvaisi myös pohjavettä. Lupajaoston esittämältä alueelta on myös tullut kuntaan tieto, että siellä olevilla maa-ainestenottoalueilla ajetaan muun muassa motocrosspyörillä, minkä vuoksi lupajaosto katsoo, että alueeseen tulisi sisällyttää myös kartalle merkitty

alue. Alueella on käyty maastokäynnillä ja selkeitä merkkejä luvattomasta ajelusta on löydetty. Mikäli aluerajausta laajennetaan, liikennöinti maa-ainesalueilla sekä alueella olevat raakavesikaivot ja niille kulkeminen, tulisi huomioida.

Sisä-Suomen poliisilaitos kertoo, että poliisi on tehnyt katselmusta alueella 20.4.2025. Katselmuksen ja yleisesti poliisinkin tiedossa olevien seikkojen perusteella alueella on maastoliikennettä, joka on ajoittain ollut häiritsevää. Maastoliikenteen kieltäminen esityksen mukaisesti mahdollistaa entistä selkeämmin maastoliikenteen valvonnan kyseisellä alueella ja mahdollistaa viranomaisille tehokkaamman puuttumisen havaittuihin epäkohtiin. Sisä-Suomen poliisilaitos puoltaa Pirkanmaan ELY-keskuksen esitystä em. perusteilla.

Maanomistajien lausunnot

Alueen maanomistajat ovat jättäneet yhteensä 12 lausuntoa. Kaikki lausunnonantajat ovat kannattaneet maastoliikenteen rajoittamista. Lausunnoissa on esitetty seuraavia huomioita ja vaatimuksia:

Ikaalisten Vesi Oy toteaa lausunnossaan, että Ikaalisten Vesi toimii vesihuoltolain (119/2001) mukaisena vesihuoltolaitoksena, jonka lakisääteisiin tehtäviin kuuluu mm. vedenhankinta sekä tähän liittyvien rakenteiden kunnossapito ja valvonta. Tehtävien toteuttaminen edellyttää ajoittaista liikumista myös maastoalueilla, mukaan lukien Vatulanharjun Natura 2000 -alue.

Ikaalisten Vesi pitää esitystä maastoliikenteen rajoittamisesta tarpeellisenä ja kannatettavana luonnonsuojelullisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Ikaalisten Vesi pitää kuitenkin tärkeänä, että mahdollinen maastoliikenteen rajoitus ei estä Ikaalisten Veden toimintaa viranomaisen määräämien tai edellyttämien tehtävien suorittamiseksi. Mikäli alueelle asetetaan maastoliikenteen rajoitus, tulee rajoituspäätökseen sisällyttää seuraava poikkeus:

”Rajoitus ei koske viranomaistehtävää suorittavaa tai viranomaisen määräyksestä toimivaa tahoa, kuten vesihuoltolaitosta, sen urakoitsijaa tai muuta tehtävään nimettyä toimijaa, joka liikkuu alueella tehtävänsä edellyttämällä tavalla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla.”

Finsilva Oyj näkee esitetyn maastoliikenteen rajoittamisen erittäin perusteltuna ja tarpeellisenä. Maastossa tapahtuva luvaton moottoripyöräily on aiheuttanut esimerkiksi Raivaanmaa 143-435-21-0 kiinteistöllä merkittävää eroosiota Vatulanharjun herkällä rinteellä.

Finsilva näkee alueen metsätalouden ja luonnonhoidon mahdollistamiseksi tärkeänä myös esitykseen asianmukaisesti kirjatun maininnan siitä, että kieltö ei koske luonnonhoito- tai metsätaloustöiden toteuttamiseksi välttämätöntä moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla maastossa liikkumista. Tämän myötä metsätaloutta pystytään harjoittaman alueella edelleen, sekä toteuttamaan harjuluonnon säilymisen kannalta tärkeitä luonnonhoidollisia hakuita.

Maanrakennusliike E. Tervaoja on ilmoittanut kannattavansa tehtyä esitystä seuraavin rajauksin:

- kiinteistöllä on voimassaoleva maa-aineslupa

- maastoliikennerajoitus ei saa rajoittaa alueen liiketoimintaa, eli normaali maa-ainesten lastaukseen ja kuljettamiseen liittyvä ajo kiinteistölle ja kiinteistön alueella tulee jatkossakin olla sallittua
- lisähuomiona, että luonnonsoran ja -hiekan otto alueelta on hyvin pieni-muotoista ja satunnaista
- toivomme myös, etteivät mahdolliset rajoitustoimet johda lisääntyneeseen ilkivaltaan. Muuten ylimääräisen moottoriajoneuvoliikenteen rajoittaminen kiinteistöllä on ehdottomasti myös meidän etumme maanomistajina.

Antilan yhteismetsä on vaatinut, että kaikenlainen metsätalouteen liittyvä liikenne moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla/koneilla alueella on oltava sallittua jatkossakin ja kaikenlainen metsästyksen liittyvä liikenne moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla alueella on oltava sallittua jatkossakin.

Yksityisten maanomistajien lausunnoissa on tuotu esille seuraavaa:

A on todennut, että maastoliikenteen rajoitukseen tulee maanomistajalla säilyä edelleen päätäntävalta, kun maastoliikennettä tarvitaan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä vapaa-ajan käyttöön liittyvään kulkemiseen maastossa tai rajoitusalueen teillä riippumatta vuodenajasta.

B toteaa, että esityksen liitteenä ollut kartta, jossa on merkitty moottoriajoneuvoliikenteeseen tarkoitetut tiet. Maanomistajan mukaan on kohtuuton vaatimus sulkea ajoneuvoliikenteeltä niin kutsuttu Pirkan ura. Tämä niin kutsuttu "Pirkan ura" on tie, jossa maanmittauslaitoksen määrittelemä tie-oikeus esimerkiksi lausunnonantajan omistamille kiinteistöille ja myös muille. Joten maanomistaja näkee kohtuuttomana kieltää moottoriajoneuvolla kulkemisen kyseisellä tiellä. Vaikka metsätoissa olisi sallittu käyttää ajoneuvoa, maanomistaja ei näe asiaa siten, että heidän täytyisi jokaiselle lenkkeilijälle perustella ajoa omassa metsässään. Tämä tie on välttämätön kulkuväylä metsien läpi, koska yläpuolella on arvokas harju, jossa kulkua täytyy välttää ja alapuolella tihkupinta ja märkä neva.

Pirkan ura on käsitys jostakin ihmeellisestä ulkoilureitistä, joka on niin pyhä asia virkistyskäytössä, että asiat ovat saaneet liian suuret puitteet. Maanomistajat ovat itsekin sitä mieltä, että harjussa on kiva liikkoa ja siellä voi virkistyä, mutta tosi asiassa tämä Pirkan ura on vain paperilla, siitä ei ole maanomistajien kanssa tehty minkäänlaista sopimusta, vuokraa tai rasi-tetta kiinteistöille. Joskus aikoja sitten Pirkan hiihto vuokrasi tien yhdeksi päiväksi suullisella sopimuksella ilman vastiketta eikä tämä perinne ole jat-kunut kolmeenkymmeneen vuoteen. Tämä virkistyskäyttö on saanut isot puitteet harjussa, jossa meno on riistäytynyt vähän käsistä: sähköpolku-pyörillä ajellaan missä sattuu, koiria tuodaan lenkkeilemään ja kiinnipitoai-kana ne vapaana uhkaamaan harjun ainutlaatuisia lintulajeja. Autolla aje-taan yksityisteitä pitkin harjuun virkistäytymään ilman tien käyttökorvausta.

Maanomistaja ehdottaa esitykseen korjausta kyseisen Pirkan uran tien kohdalta sallia ajo ajoneuvolla ja siten ehdottaa, että kyseinen Pirkan ura siirrettäisiin Ristinkankaantien/Hämeenkyrön pitäjän raja väliltä nykyisen tieuran yläpuolelle harjun päälle, johon se oikeasti kuuluisikin. Siellä on jo olemassa paikoin valmis ura, jota vähän levittämällä saisi latukoneen levyi-sen Pirkan uran, jolloin erotettaisiin virkistyskäyttäjät ja tienkäyttäjät ja tietä voisi lumipeitteen aikana käyttää metsätalouden ajoihin ilman kiukuttelua

ladun sotkemisesta. Maanomistajan käsityksen mukaan tämä Pirkan ura Vatulan urheilumajalta Jämille kulkee omaa reittiään, eikä esim. tieuraa pitkin.

C toteaa, että rajoituksen ei kuitenkaan tule rajoittaa hänen omaa maankäyttöään, metsätaloutta ja kulkemista kiinteistöllä. Vatulanharju on arvokas ja merkittävä harjualue, jonka luonto on herkkää vahingoittumaan maastoajosta, joten on erittäin hyvä ja tärkeää suojella aluetta maastoajokiellolla. Alueelle tulisi laittaa selvästi kieltomerkkejä, jotta rajoitukset huomataan.

D ilmoittaa, että luvaton maastoliikenne on todellakin aiheuttanut vaurioita luonnolle ja moottoripyöräilijöiden/mopoilijoiden joukossa on ollut myös niitä, jotka ovat käyneet tekemässä ilkivaltaa mm. rakennuksille. Kenellekään hän ei ole antanut lupaa maastoliikenteelle. Kerran maanomistaja teki ilmoituksen poliisille mutta poliisi tyytyi vain hieman nuhtelemaan ulko- paikkakuntalaisia aikuisia miehiä eikä sillä sitten ollut mitään vaikutusta käyttäytymiseen. Välinpitämättömyyttä maastoliikennekieltoa kohtaan osoittaa muun muassa se, että eräs lkaalisten kaupungin viranhaltija on tuonut ja ohjannut moottoripyöräilijöitä harjualueelle. Maastoliikenteen rajoitus on periaatteessa hyvä ja kannatettava asia, kunhan se ei rajoita maanomistajan oikeuksia harjoittaa metsätaloutta, metsästystä ja vapaa-ajan asunnon käyttöä sekä sinne kulkemista. Eri asia on se, miten kiellosta tiedotetaan, miten sitä valvotaan ja saadaan sen rikkojat vastuuseen, kun siihen ei ole nytkään pystytty. Maanomistajan vaatimus on, jos maastoliikennettä rajoitetaan Vatulanharjun alueella, maanomistajalla pitää säilyä päätäntävalta, kun maastoliikennettä tarvitaan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä vapaa-ajan asunnon käyttöön liittyvään kulkemiseen maastossa tai rajoitusalueen teillä riippumatta vuodenajasta.

E on ilmoittanut kannattavansa tehtyä esitystä sillä rajauksella, ettei maastoliikennerajoitus koske normaaleja metsätalouden ja luonnonhoidon toimenpiteitä.

F esittää muutosta koskien metsästyksessä saaliin (hirvi ja peura) noutoa metsästä, mihin tarvitaan usein moottorikäyttöisiä traktoreita tai mönkijöitä. Tämä tulisi lisätä sallittujen ajojen luetteloon.

G toteaa, että alueella ajetaan säännöllisesti krossipyörillä, ja ajajat käyttäytyvät aggressiivisesti maanomistajia kohtaan. Tälle pitää saada myös poliisin valvonta, että asia saadaan hoidettua ennen kuin sattuu mitään vakavampaa. Kieltoalue pitää merkitä liikennemerkeillä Vesajärventien alkuun kunnolla. Pyörät tulevat sinne peräkärryillä ja lähtevät ajelemaan sitten harjua pitkin. Sama Pirkan urille kieltoalueen rajalle ja Vatulan hiihtomajalle, sekä tuloteille. Tauluissa tulee olla viralliset liikennemerkit ja selvitys sanallisesti kieltoasiasta. Motoristit eivät lueskele elyn päätöksiä tai paikalliskuulutuksia. Samalla pitää Vesajärven monttujen pyörittävä Motoristikerho tiedottaa asiasta, etteivät heidän monttujen vuokraajat lähde ajelemaan eteenpäin.

H kertoo, että oli pitämässä tilaisuutta Vatulanharjulla 29.4.2024 klo 18–20. Silloin sinne tuli taas ajelemaan 8 enduomotoristin ryhmä. H on tuonut

esille samat merkintään ja motoristikerhon tiedottamiseen liittyvät vaatimukset kuin G.

PIRKANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN PÄÄTÖS

ELY-keskus päättää, että moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttö maastossa kielletään liitekartasta ilmenevällä alueella.

Kielto ei koske moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttöä seuraaviin tarkoituksiin:

- 1) poliisin, tullilaitoksen tai rajavartiolaitoksen virkatehtäviin tai sairaankuljettukseen taikka palo- ja pelastustoimen tehtäviin;
- 2) muihin kuin 1 kohdassa tarkoitettuihin virkatehtäviin, energia- tai tietoliikennelaitteiden huoltotöihin eikä liikkumiseen näissä tehtävissä tai töissä lumipeitteen aikana taikka lumettomassa maastossa erityisen tärkeistä syistä;
- 3) kalastuksen vaatimaan, siitä merkityksellisen osan toimeentulostaan saavan henkilön kulkemiseen moottorikelkalla lumipeitteen aikana;
- 4) ammattimaisessa metsätaloustyössä käytettävien koneiden huolto- ja korjaustöiden vaatimaan kulkemiseen lumipeitteen aikana;
- 5) vaikeiden tieolojen ja vakinaisen asunnon sijainnin vuoksi välttämättömään kulkemiseen;
- 6) hiihtolatuja ja ulkoilureittien tekemiseen ja ylläpitoon;
- 7) luonnonhoidon, ennallistamistoimien ja metsätaloustöiden vuoksi välttämättömään liikkumiseen maastossa;
- 8) viranomaistehtävissä tai viranomaisen määräyksestä toimivien tahojen, kuten vesihuoltolaitoksen, sen urakoitsijan tai muun tehtävään nimetyn toimijan tehtävän edellyttämään liikkumiseen maastossa;
- 9) voimassa olevan maa-aineslupan mukaiseen toimintaan;
- 10) metsästyksen yhteydessä välttämättömään maastossa liikkumiseen;
- 11) olemassa olevien tieoikeuksien käyttöön tietoimituksessa määritellyllä tavalla;
- 12) vapaa-ajan asunnon sijainnin vuoksi välttämättömään kulkemiseen.

Kielto ei koske moottorikäyttöisten ajoneuvojen pysäköimistä maastossa. Se on edelleen sallittua maanomistajan luvalla.

Liikkuminen moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla edellyttää maastoliikennelain 4 §:n mukaisesti maanomistajan lupaa lukuun ottamatta kohdissa 1–5 mainittuja tarkoituksia.

Kielto on voimassa maastossa eli alueella, joka ei ole tie ja jota ei ole tarkoitettu moottoriajoneuvo-, kisko- tai ilmaliiikenteeseen. Kielto ei siten estä liikumista moottoriajoneuvoliikenteeseen tarkoitetuilla teillä.

Moottoriajoneuvolla tarkoitetaan maastoliikennelain mukaisesti ajoneuvolain (82/2021) 2 §:n 27 kohdassa tarkoitettua ajoneuvoa eli autoa, moottoripyörää, mopoa, kolmi- tai nelipyöräistä L-luokan ajoneuvoa, traktoria, moottorityökonetta ja maastoajoneuvoa.

Perustelut

Maastoliikennelain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä haittoja, joita luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinolle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle taikka yksityiselle edulle aiheutuu moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämisestä maastossa ja moottorikelkkailureitillä, sekä edistää liikenneturvallisuutta. Maastoliikennelain 8 §:n 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella muuhun kuin 4 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun liikkumiseen taikka rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun ottamatta koske 4 §:n 2 momentin 3–6 kohdassa tarkoitettua ajoa, ellei ELY-keskus erityisen painavista syistä toisin määrää.

Vatulanharju on geologisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä harjualue, joka on osa valtakunnallista harjijensuojeluohjelmaa. Harjualue on valtakunnallisesti arvokas ja merkittävä sekä maaperältään että eliöstöltään. Harjumetsien paahderinteillä esiintyy vaateliasta ja uhanalaista paahdelajistoa, kuten kangasajuruohoa ja harjuliekkoa. Vatulanharjulle sijoittuu maakunnallisesti tärkeä lintualue. Alue on Pirkanmaan tärkein kehrääjän esiintymisalue sekä merkittävä esiintymisalue myös kangaskiurulle. Harjujen reunojen pohjavesialueilla on useita lajistollisesti arvokkaita lähteitä. Harjualueella kulkee lisäksi historiallisesti merkittävä Hämeenkancaantie. Vatulanharju-Ulvaanharjun halki kulkee maakunnallisesti merkittävä ulkoilureitti Pirkan ura, joka on Suomen vanhimpiin kuuluva laturetkiura. Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura 2000 -alue (FI0309001) on 1089 hehtaarin laajuinen, luontodirektiivin mukainen erityisten suojelutoimien alue (SAC), jonka suojeluperusteina ovat luontodirektiivissä tarkoitettut luontotyytit. Vatulanharju-Ulvaanharjun harjumuodostuma edustaa harjumetsien luontotyyppiä (9060).

ELY-keskuksen tietoon on tullut, että Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura 2000 -alueella tapahtuu ilman maanomistajien lupaa maastoajoa. Todennäköisesti moottoripyöräilystä syntyneitä tai laajentuneita kulku-uria on havaittu harjumetsä-luontotyytin alueella. Ajouria on havaittu erityisesti jyrkillä paiste- ja paahderinteillä, jotka ovat harjumetsien luontotyytin arvokkaimpia osia. Harjun jyrkät rinteet ovat alttiita kulumiselle. Urat ovat osin sijoittuneet rinteeseen siten, että sateiden mukana kulkeutuu aineksia alas rinnettä ja haitalliset vaikutukset voimistuvat.

Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura 2000 -alueella on tehty ja suunnitellaan tulevaisuudessa tehtäväksi luonnonhoitotoimia harjun luontotyyppien ja -lajiston, esim. paahderinteiden lajiston elinolosuhteiden parantamiseksi. Paahdelajistolla ei ole mahdollisuutta asettua jatkuvassa kulutuksessa oleville alueille. Maastoajo sekä uhkaa alueen luontaista lajistoa että heikentää luonnonhoitotoimien tuloksia. Toistuvasta maastoajosta voi aiheutua Natura 2000 -alueen suojelun perusteena olevien luontoarvojen merkittävää heikentymistä. Tämä on luonnonsuojelulain (9/2023) 34 §:n nojalla kiellettyä. Maastoajo voi myös häiritä alueen linnustoa.

Vatulanharju-Ulvaanharjulla on yleistä virkistyskäyttöä, muun muassa luontopolku ja edellä mainittu ulkoilureitti Pirkan ura. Maastoajo häiritsee virkis-

tyskäyttöä ja voi aiheuttaa vaaratilanteita. Luvattomasta ajamisesta aiheutuvan maaston vaurioitumisen voi lisäksi katsoa loukkaavan maanomistajien yksityistä etua. Polttoainevuodot voivat pohjavesialueella aiheuttaa pohjaveden pilaantumista, ja maastossa vahinkojen havaitseminen ja torjuminen on erityisen vaikeaa.

Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus katsoo, että maastoliikenteen rajoittaminen on tarpeen luonnolle, yleiselle virkistyskäytölle ja yksityiselle edulle aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

Perustelut kiellosta huolimatta sallitulle maastoajolle

Päätöksen 1–5 kohdissa tarkoitettu maastoajo on maastoliikennelain 8 §:n 2 momentin mukaan alueellisesta kiellosta huolimatta sallittua, ellei ELY-keskus erityisen painavista syistä toisin määrää. Asiassa ei ole tullut esille painavia syitä rajoittaa maastoajoa näiltä osin.

Virkistyskäytön turvaamiseksi hiihtolatujen ja ulkoilureittien tekeminen ja ylläpitäminen on sallittu. Natura 2000 -luontoarvot huomioiva metsänkäsittely on alueella sallittua, ja tämä voi edellyttää moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttöä. Myös alueella toteutettavissa ennallistamis- ja muissa luonnonhoitotoimissa moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttö voi olla välttämätöntä.

Vesihuoltolaitoksen lakisääteiset tehtävät edellyttävät ajoittaista liikkumista myös maastoalueilla. Varsinaisten virkatehtävien lisäksi kyse voi olla viranomaisen toimeksiannosta tehtävää suorittavista henkilöistä, mistä syystä maastoajo näihin tarkoituksiin on lisätty sallituksi Ikaalisten Vesi Oy:n esittämällä tavalla.

Alueella on yhdellä kiinteistöllä voimassa oleva maa-aineslupa, jonka käyttöön ELY-keskus ei näe perusteita puuttua.

Lausunnoissa on tuotu esille tarve liikkua maastossa metsästyksen ja vapaa-ajan kiinteistölle kulkemisen vuoksi. Rajoitusasia on otettu vireille moottoripyöräilystä aiheutuvien haittojen vuoksi, eivätkä metsästyksestä tai kiinteistöille kulkemisesta aiheutuvat haitat ole nousseet esille.

Alueella on voimassa tietöimituksessa perustettuja tieoikeuksia, jotka eivät kaikilta osin ilmene teitä koskevasta paikkatietoaineistosta. ELY-keskus ei näe perusteita rajoittaa olemassa oleviin tieoikeuksiin perustuvaa liikkumista alueella.

Ikaalisten kaupungin lausunnossa on tuotu esille tarve pysäköidä maastossa virkistyspaikkojen ja yleisötapahtumien yhteydessä. ELY-keskus katsoo, että pysäköintiin tiealueiden läheisyydessä voi olla myös muita kuin lausunnoissa erikseen mainittuja perusteltuja syitä, eikä pysäköintiin ole ilmennyt liittyvän haittoja. Pysäköinti edellyttää maanomistajan lupaa, kuten tähänkin asti.

Rajoitusalue kuuluu kokonaisuudessaan Natura 2000 -verkostoon, ja sen suojelun perusteena olevien luonnonarvojen merkittävä heikentäminen on kielletty. Toimenpiteistä, jotka saattavat merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, tulee luonnonsuojelulain 36 § ja 37 §:n mukaisesti ilmoittaa ELY-keskukselle, ja ELY-keskus voi kieltää tällaiset toimenpiteet ja rajoittaa niitä. Ilmoitusvelvollisuus voi koskea esimerkiksi metsätaloustoimia ja yleisötapahtumia.

Maastoliikenteen rajoituspäätös ei muuta suoraan luonnonsuojelulaista johtuvia rajoitteita.

Rajoituspäätös ei muuta sitä, mitä maastoliikennelaissa säädetään maanomistajan tai -haltijan luvasta maastossa liikkumiseen.

Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus arvioi, että päätöksessä lueteltujen poikkeusten sallimisesta ei aiheudu maastoliikennelain 1 §:ssä tarkoitettuja haittoja.

Rajauksen ulottuvuus

Hämeenkyrön kunnan lausunnossa on esitetty rajoitusalueen laajentamista. Rajauksen määrittäminen laajempaan kuin alkuperäisessä esityksessä edellyttäisi uutta kuulemistä esityksestä, joten alueen rajausta määrätään ELY-keskuksen nähtävillä esityksen mukaisesti. Kieltoalueen laajentaminen voidaan käsitellä myöhemmin erillisenä asiana.

Ulkoilureitin siirtäminen

Lausunnossa on esitetty ulkoilureitin siirtämistä. ELY-keskus ei voi maastoliikennelain mukaisessa päätöksessä määrätä ulkoilureitin siirtämisestä. Selvyyden vuoksi ELY-keskus toteaa, että alueella olevia ulkoilureitteja ei ole vahvistettu ulkoilulain mukaisesti. Ulkoilun ohjaamista tarkoituksenmukaisella tavalla on mahdollista tarkastella ulkoilulain mukaisessa prosessissa tai muuten yhteistyössä alueen maanomistajien, kuntien ja valvontaviranomaisten kesken.

Voimaantulo

Päätös tulee voimaan mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta **4.10.2025** ja on voimassa toistaiseksi. Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös annetaan tiedoksi hallintolain 62 a §:n mukaisella julkisella kuulutuksella. Päätöksestä ja sen nähtävillä olosta tiedotetaan Pirkanmaan ELY-keskuksen, Ikaalisten kaupungin ja Hämeenkyrön kunnan verkkosivuilla 27.8.-3.10.2025. Ilmoitus kuulutuksesta julkaistaan myös UutisOivassa 27.8.2025.

PÄÄTÖKSEN SAATAVILLA PITÄMINEN

Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin tulee pitää päätöstä koskevat tiedot saatavilla niin kauan kuin kieltä tai rajoitus on voimassa (maastoliikenneasetus 6 § 2 mom.)

MERKITSEMINEN MAASTOON

Maastoliikennelain 11 §:n nojalla Pirkanmaan ELY-keskus määrää Ikaalisten kaupungin ja Hämeenkyrön kunnan vastaamaan päätöksen merkitsemisestä asianomaisen kunnan puoleisella alueella. Päätöksen tultua lainvoimaiseksi tulee se viipymättä merkitä alueelle, jota se koskee, tai sen läheisyyteen. Merkinnässä pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota teihin,

joita pitkin alueelle todennäköisesti saavutaan. Merkintä tulee tehdä maastoliikenneasetuksen 11 ja 12 §:n mukaisilla maastoliikennemerkeillä ja lisäkilvillä.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Maastoliikennelaki (1710/1995) 1 §, 4 §, 8 §, 9 §, 10 §, 11 § ja 31 §
Maastoliikenneasetus (10/1996) 1–6 § ja 11–12 §
Hallintolaki (434/2003) 62 a §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusosoitus on liitteinä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt lakimies Riina Arffman ja ratkaissut ylitarkastaja Marita Saksa-Lapikisto.

LISÄTIEDOT

Lisätietoja päätöksestä antavat tarvittaessa lakimies Riina Arffman (poissa 29.9.2025 alkaen), puh. 0295 036 380, ylitarkastaja Marita Saksa-Lapikisto ja luonnonhoidon asiantuntija Kaisu-Leena Natunen, sähköposti etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi.

LIITTEET

Kartta alueesta, jota päätös koskee
Valitusosoitus

JAKELU

Sähköpostitse:
Hämeenkyrön kunta
Ikaalisten kaupunki
Ikaalisten Vesi Oy
Sisä-Suomen poliisilaitos
Ympäristöministeriö

Kirjeitse:
Maanomistajat erillisen jakelulistan mukaan

TIEDOKSI

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry, sähköpostitse
Kyrön luonto ry, sähköpostitse
Suomen luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys ry, sähköpostitse

Tämä asiakirja PIRELY/3873/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/3873/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Arffman Riina 21.08.2025 13:43

Ratkaisija Saksa-Lapikisto Marita 21.08.2025 13:58